

gemeente
Neder-Betuwe

Speelruimtenota 2020 – 2023

“Bewegen, buiten zijn en
elkaar ontmoeten”

gemeente
Neder-Betuwe

Versie: definitief
26 augustus 2019

Opdrachtgever:
Gemeente Neder-Betuwe
Sociale Pijler
Dhr. D. Bakker

Kenmerk: 2019-0511

In deze versie zijn amendementen en de motie van 26 september 2019 verwerkt.

Opgesteld door:
Groen-Spelen advies & training

Noot:

Alle overzichten, grafieken en tabellen zijn gebaseerd op de actuele situatie van 1 juli 2019. Teksten en beleidsregels zijn gedeeltelijk overgenomen uit Speelruimtenota 2015-2025 (OBB 472.03 versie aug-15) om zo goed aansluiting te vinden op het vorige beleid. Tevens zijn een aantal beleidsuitgangspunten en teksten overgenomen uit De Rotterdamse norm voor buitenspeelruimte (versie mei 2012).

Foto's:

Alle foto's zijn eigendom van Groen-Spelen advies & training. Foto's met herkenbare kinderen zijn gebruikt met toestemming.

Inhoudsopgave

1.	Grondslagen	5
1.1.	Inleiding	5
1.2.	Aanleiding	6
1.3.	Beleid	6
1.4.	Doelstelling	7
1.5.	Werkwijze	7
1.6.	Begrippen en uitgangspunten	8
1.7.	Verantwoordelijkheden	10
1.8.	Kinderaantallen gehele gemeente	10
1.9.	Kinderaantallen per kern	12
1.10.	Huidige speeltoestellen bestand in Neder-Betuwe	14
2.	Speelruimtebeleid	16
2.1.	Visie van Neder-Betuwe op spelen en bewegen	16
2.2.	Belang van buiten spelen	16
2.3.	Aansluiting op de omgevingswet	18
2.4.	Aansluiting op het nationaal sportakkoord	18
2.5.	Aansluiting op lokaal sportakkoord	18
2.6.	Aansluiting op de sport- en beweegvisie	18
2.7.	Jongeren op gezond gewicht (JOGG)	21
2.8.	Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR) 2017	21
2.9.	3% norm	22
2.10.	Nieuwbouwprojecten	23
2.11.	Aansluiting Groenbeleidsplan / integrale projecten	23
2.12.	Avontuurlijke spelen op braakliggende terreinen	24
2.13.	Jongeren van 12 t/m 18 jaar verdienen een eigen aanpak	25
2.14.	Participatie	25
2.15.	Uitwerking van de visie voor speel- en beweegruimte	26

2.16.	Randvoorwaarden	28
2.17.	Inzet PlayAdvisor bij digitaal ontsluiten speel- en beweegplekken	29
2.18.	Huidige inventaris	29
2.19.	Vervangingen	30
3.	Beheer & onderhoud speelruimte	31
3.1.	Wetgeving en inspectie	32
3.2.	Beheer door gemeente Neder-Betuwe en Avri	32
3.3.	Onderhoud Avri	32
3.4.	Berekening onderhoudskosten	34
4.	Financiën	35
4.1.	Algemeen	35
4.2.	Berekening beleid / verloop voorziening	35
4.3.	Doorkijk verloop voorziening 2024 – 2025	37
4.4.	Conclusie	38

1. GRONDSLAGEN

1.1. Inleiding

Jeugd wil spelen en lekker haar of zijn gang gaan. Jongeren willen elkaar ontmoeten. Als ze gemotiveerd zijn willen ze gaan bewegen. Een bal trappen of zelf wat work-outs doen. Terwijl de jeugd zo bezig is ervaren en leren ze meer dan dat we zo in eerste instantie in de gaten hebben. Buiten spelen is daarnaast een recht voor de jeugd! De jeugd heeft net als volwassenen behoefte aan en recht op mogelijkheden om zich te ontspannen. Dit recht is vastgelegd in artikel 31 van het Internationale Verdrag voor De Rechten van het Kind. Dit is in 1995 door de Nederlandse overheid is geratificeerd. En hoe mooi is het dan dat de jeugd al spelende leert, ervaart en gezonder wordt. Daarbij dragen speellocaties bij aan de leefbaarheid van de wijk. Bewoners komen met elkaar in contact en zo vergroot het de sociale integratie. Speelplekken krijgen hiermee een belangrijke functie.

Foto 1: Uitdagend spelen

Sinds 2009 werkt Neder-Betuwe met een speelruimtenota. De nota 2015-2025 is vastgesteld in september 2015. De gemeenteraad stemde in 2015 met beleidsuitgangspunten voor speelruimte en verwachtingen van beheer en onderhoud volgens variant 2, uitvoeringsoptie 1. Dit is de variant waarin de vastgestelde beleidsuitgangspunten optimaal tot hun recht komen en waarbij een eerlijke spreiding van speelplekken, gebaseerd op het aantal kinderen in de wijk, voor een deel ontstaan is. Dit beleid is na vijf jaar aan herziening toe zoals wij in 1.2 verder toelichten.

In deze speelruimtenota stellen wij de randvoorwaarden en ambities voor het speelruimtebeleid, het beheer en het onderhoud vast voor de periode 2020 – 2023.

1.2. Aanleiding

Zoals aangegeven in de vastgestelde Kadernota 2019-2022 is de Speelruimtenota 2015-2025 voornamelijk gericht op het beheer van speelplekken. Daarnaast zijn de uitgangspunten en gegevens gedateerd. Om aan te sluiten bij het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) mag een beheerplan niet ouder zijn dan vijf jaar. Daarom herzien wij het beleid. De looptijd van dit geactualiseerde speelruimtebeleid heeft een looptijd van 2020-2023 en geeft een financiële doorkijk t/m 2025.

Het Uitvoeringsprogramma coalitieakkoord 2018-2022 is duidelijk in zijn ambities en acties: **'Betrekken van kinderen en jongeren bij de uitvoering en revitaliseren bestaande speelterreinen, met daarbij extra aandacht voor de doelgroep van 12-18 jaar'**.

Punten die zijn overgenomen vanuit de Speelruimtenota 2015-2025 zijn:

- Voldoende speelruimte in relatie tot de leeftijdsopbouw en stedenbouwkundige opzet van de wijk of kern.
- Speelruimte is veilig, gevarieerd, aantrekkelijk en draagt bij tot de gezondheid
- Gebruikers, omwonenden en professionals voelen zich betrokken bij de speelruimte.

Voornaamste punten die zijn gewijzigd ten opzichte van de Speelruimtenota 2015-2025 zijn:

- Er wordt meer uitgegaan van het huidige gebruik van de speelplekken en minder met de actieradius van kinderen omdat dit in praktijk anders blijkt uit te vallen.
- De Speelruimtenota 2020-2023 gaat uit van een integrale planning en aanpak van de werkzaamheden.
- De Speelruimtenota 2020-2023 geeft input voor de Omgevingsvisie en sluit aan andere beleidsstukken wat zorgt voor een versterking van het gehele beleid.
- Er is in de Speelruimtenota 2020-2023 meer ruimte voor de wensen die voortkomen uit participatie.
- De Speelruimtenota 2020-2023 geeft meer ruimte voor klimaatadaptatie.
- Met de Speelruimtenota 2020-2023 voldoet de gemeente aan het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Daarnaast vraagt het revitaliseren van bestaande speelplekken om aanvullend budget. Via de Kadernota 2019-2022 Programma 3: Fysieke leefomgeving is dit aanvullende budget ter beschikking gesteld. Dit wordt verantwoord in de Speelruimtenota 2020-2023.

1.3. Beleid

Het daadwerkelijke beleid wordt besproken in:

- Hoofdstuk 1, paragraaf 1 t/m 6.
- Hoofdstuk 2, paragraaf 1, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14 en 17.
- Hoofdstuk 3, paragraaf 3 en 4.
- Hoofdstuk 4, paragraaf 2.

De overige hoofdstukken en paragrafen zijn ter informatie en ondersteuning aan het beleid:

- Hoofdstuk 1, paragraaf 7 t/m 9.
- Hoofdstuk 2, paragraaf 2, 3, 4, 5, 7, 8, 15, 16, 18 en 19.
- Hoofdstuk 3, paragraaf 1 en 2.
- Hoofdstuk 4, paragraaf 1, 3 en 4.

1.4. Doelstelling

Het doel van het speelruimtebeleid is kinderen en jongeren voldoende en uitdagende speelruimte bieden, waardoor ze veel bewegen, buiten zijn en elkaar ontmoeten.

Foto 2: Bewegen, buiten zijn en elkaar ontmoeten

In deze speelruimtenota staan ambities en randvoorwaarden die handvatten geven om de doelen te bereiken. Deze zijn omschreven in 2.4 en 2.11. en zijn van toepassing op ieder dorp in onze gemeente. Hierbij houden wij rekening met de Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR). De inspanningen op het gebied van aanleg, beheer, onderhoud en financiering moeten hiermee door het college te verantwoorden zijn.

1.5. Werkwijze

Gemeente Neder-Betuwe heeft in een ambtelijke projectgroep de uitgangspunten voor dit speelruimteplan besproken om er voor te zorgen dat het beleid uitvoerbaar is. Hierbij zijn de zowel de Sociale pijler als de Fysieke pijler betrokken. Ook Avri heeft kennis genomen van dit beleidsplan. Uit de Speelruimtenota 2015-2025 zijn de hoofdstukken 1 t/m 4 gebruikt als basis voor de actualisatie van het beleid waarbij deze deels herschreven en meer beknopt zijn weergegeven.

Om een goede indruk te krijgen van het gebruik van de speelplekken en de vervangingstermijn van de speeltoestellen vond een veldinventarisatie plaats. Via een sterkte-zwakteanalyse* evalueerden wij vervolgens de speelplekken.

Beleidsstukken, onderzoeken en rapporten van gemeente Neder-Betuwe (die relevant zijn voor spelen) zijn bij het opstellen van dit speelruimtebeleid betrokken (onder andere vorige

Speelruimtenota, sportbeleid, Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR) 2017 en het Groenbeleidsplan 2017-2021). Doelstelling is dat deze speelruimtenota onderdeel is van het IBOR-plan (Integraal Beheer Openbare Ruimte) dat in 2021 vastgesteld wordt. Dit conform de planning opgenomen in Kaderdocument implementatie IVOR Gemeente Neder-Betuwe van mei 2019.

* De sterkte-zwakteanalyse is een bedrijfskundig model dat intern de sterktes en zwaktes en in de omgeving de kansen en bedreigingen analyseert; op basis hiervan bepalen wij vervolgens de beleidskeuzes.

1.6. Begrippen en uitgangspunten

Speelruimte

Het is belangrijk te realiseren dat ruimte de bepalende factor is bij het spelen en niet zozeer de aanwezigheid van speeltoestellen.

Speelruimte betreft ten eerste de ruimte die fysiek aanwezig is om te spelen, zowel in de openbare ruimte als op ingerichte speelplekken. Ten tweede gaat speelruimte over de spreekwoordelijke ruimte die de doelgroep gegund wordt, met andere woorden: waar kan en mag hij of zij spelen?

Barrières

Wij moeten rekening houden met het feit dat kinderen en jeugdigen drukke verkeerswegen, spoorwegen, watergangen vaak niet zelfstandig kunnen of mogen oversteken. Deze worden gezien als barrières.

(In)formele speelruimte

Binnen de openbare ruimte maken wij ook onderscheid tussen informele en formele speelruimte.

***Informele speelruimte* is de ruimte waar de doelgroep leeft, woont en (veilig) kan spelen, zoals de straat, de stoep, het plantsoen en het water, maar waar geen specifieke speeltoestellen staan. Ook braakliggende terreintjes vormen vaak een goede informele speelruimte.**

***Formele speelruimte* is de openbare ruimte die spel en/of sport als belangrijke functie heeft en daarvoor ook is ingericht, zoals de openbare speelplekken van de gemeente.**

Leeftijdsaanduidingen

In dit beleidsplan hanteren wij de volgende indeling in leeftijdscategorieën als het gaat over inrichting en gebruik:

Kinderen	= van 2 tot en met 5 jaar
Jeugd	= van 6 tot en met 11 jaar
Jongeren	= van 12 tot en met 18 jaar
Doelgroep	= van 0 tot en met 18 jaar

Richtlijnen voor inrichting

Leeftijdsgroep	Kinderen 2 - 5 jaar	Jeugd 6 – 11 jaar	Jongeren 12 -18 jaar
Actieradius	100 m	300 – 500 m	> 500 m
Oppervlakte	250 – 500 m ²	500 – 1.000 m ²	> 500 m ²
Richtbedragen	€ 5.000 - € 15.000	€ 15.000 - € 30.000	€ 10.000 - € 30.000
Minimale breedte	15 m	20 m	20 m

Tabel 1: Richtlijnen voor formele speelruimte.

De richtbedragen voor inrichting uit tabel 1 zijn bedoeld voor de totale inrichting van de speelplek, de toestellen, de ondergronden, veiligheidshekwerken, zitgelegenheden en afvalbakken. De richtbedragen kunnen bij een speelplek waar leeftijdscategorieën worden gecombineerd afwijken. Speellocaties voor de jeugd vergen gemiddeld meer budget omdat hier meer speeltoestellen geplaatst worden. Bij jongeren wordt meer gewerkt met meubilair.

Leeftijdsgroep	Kinderen 2 - 5 jaar	Jeugd 6 – 11 jaar	Jongeren 12 -18 jaar
Oppervlakte	20 m ² per kind	20 m ² per jeugdige; 10 m ² voor spelen op straat en 10 m ² voor spelen in het groen	1 ontmoetingsplek per 15 jongeren (circa 15 m ²)

Tabel 2: Richtlijnen informele speelruimte.

In dit speelruimtebeleid staat de formele speelruimte niet los van de informele speelruimte. Binnen de informele speelruimte vindt ook een groot deel van het ontmoeten plaats.

Speelaanleiding en speeltoestel

Bij speelruimte maken wij onderscheid tussen speelaanleidingen en speeltoestellen.

Speelaanleidingen zijn objecten die niet specifiek voor het spelen geplaatst zijn, maar een scala aan speelmogelijkheden bieden in de informele en formele speelruimte. Denk hierbij aan keien, palen, hoogteverschillen en beschilderde tegels.

Speeltoestellen zijn die voorzieningen in de formele speelruimte die specifiek voor het spelen geplaatst zijn en gemaakt zijn voor een bepaalde speelmogelijkheid. Deze voorzieningen vallen altijd onder het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS).

Boventallige voorzieningen

Er wordt gesproken over boventallige speelplekken of -toestellen. De als boventallig aangeduide voorzieningen hebben geen functie (meer) in het basisnetwerk van speelvoorzieningen. Deze boventallige plekken richten wij niet meer met speeltoestellen in, maar wij kunnen wel (al dan niet natuurlijke) speelaanleidingen plaatsen.

De onderhoudskosten voor boventallige toestellen moeten beperkt blijven tot inspectie- en onderhoudskosten. Deze aanwezige toestellen vervangen wij op deze locaties op termijn niet meer.

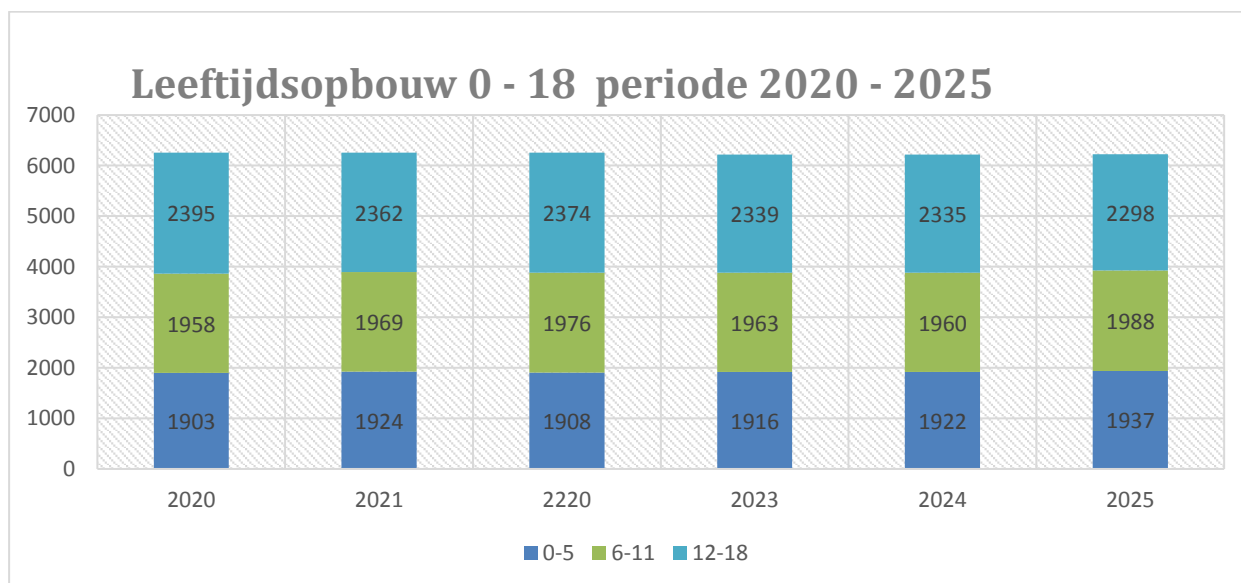
1.7. Verantwoordelijkheden

Ouders en verzorgers zijn te allen tijde verantwoordelijk voor hun kinderen als zij buiten spelen. Dit geldt voor kinderen tot de leeftijd van 16 jaar. Het is belangrijk dat de (jonge) kinderen overal zichtbaar zijn voor de ouders.

Voor de gemeente zijn de wettelijke verantwoordelijkheden met betrekking tot de speeltoestellen beschreven in het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen. De veiligheid van het gehele speelterrein is geregeld in de zogenaamde zorgplicht voortvloeiende uit Artikel 174 Burgerlijk Wetboek, Boek 6.

1.8. Kinderaantallen gehele gemeente

Het totaal aantal 0- t/m 18-jarigen in gemeente Neder-Betuwe bedraagt volgens prognose in 2020 6.156. In onderstaande tabel staat het aantal 0- t/m 18-jarigen uitgesplitst leeftijdscategorie om een indruk te geven van de bevolkingsopbouw.

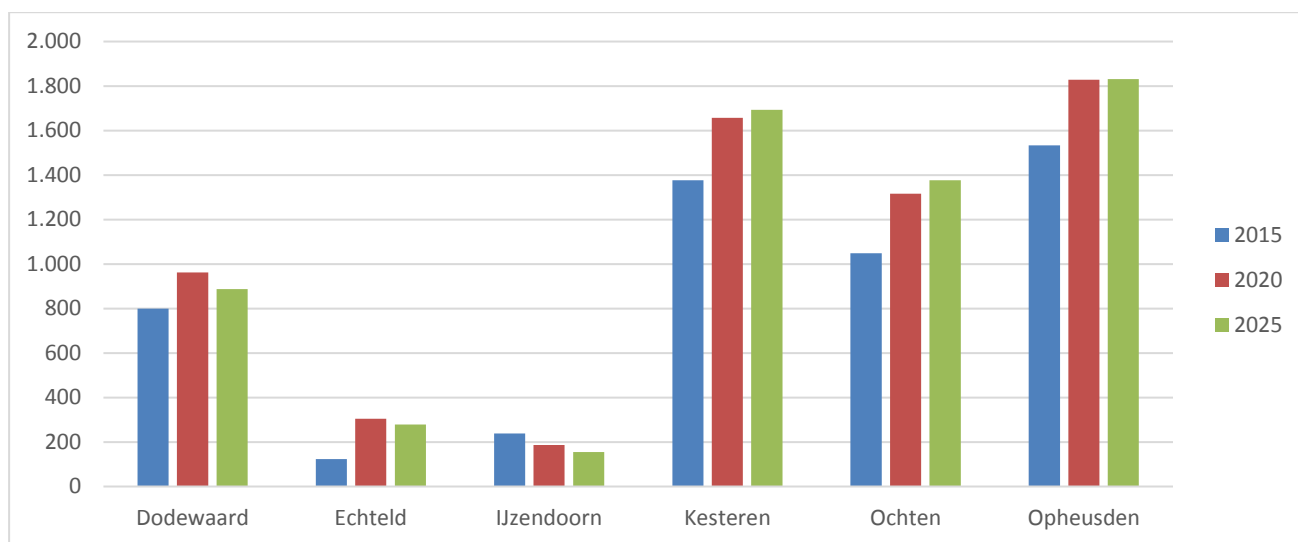

Tabel 3: Leeftijdsopbouw geheel Neder-Betuwe 2020 – 2025

Leeftijdscategorieën	Dodewaard	Echteld	IJzendoorn	Kesteren	Ochten	Opheusden
Totaal in 2015	800	123	239	1.376	1.048	1.534
2020						
2 t/m 5 jaar	228	88	47	517	449	574
6 t/m 11 jaar	304	108	52	512	406	576
12 t/m 18 jaar	430	109	88	628	461	679
Totaal in 2020	962	305	187	1.657	1.316	1.829
Prognose 2025	888	279	155	1.693	1.377	1.831

Tabel 4: Aantal 0 t/m 18 jarigen naar leeftijdscategorie en kern in 2015 en prognose 2020 en 2025

Tabel 5: Prognose totaalopbouw leeftijdscategorieën 2015, 2020 en 2025

Het aantal 0 t/m 18 jarigen daalde sinds 2015 van 6.216 naar 6.156 in 2020. De prognose is dat dit in 2025 stijgt naar 6.223. Dit is een verandering ten opzichte van het beleid in 2015 waarin wij uitgingen van een daling. De kernen Echteld, IJzendoorn en Dodewaard laten wel een geringe daling zien. In Kesteren en Ochten is er een lichte stijging en in Opheusden blijft het vrijwel gelijk.

Een belangrijke rol spelen leeftijd en sekse bij het gebruik en de beleving van de woonomgeving. De meest intensieve en frequente gebruikers van de buitenomgeving zijn kinderen tussen 6 en 12 jaar. (Van Andel 1985*): (Van Gils 1986).

Kinderen onder de zes spelen vaak nog binnen of in de zeer directe omgeving van hun woning. Vanaf 12 jaar blijken kinderen in de regel al zelfstandig grote gebieden te (mogen) doorkruisen, waardoor ze meer gebruik maken van verder gelegen voorzieningen als een sportveld en een sporthal. Kinderen onder de zes spelen relatief meer constructie- en fantasiespel, kinderen tussen 6 en 12 jaar meer bewegingsspel en kinderen boven de twaalf meer 'rustactiviteiten' en norm overtredend gedrag (Van Andel 1985: 209).

Jongens spelen vaker buiten dan meisjes, de actieradius van jongens is in het algemeen groter en de aard van het buitenspel van jongens en meisjes is verschillend: 'Jongens blijken actiever te zijn, meer fysiek bezig te zijn, terwijl meisjes meer praten, rondkijken en regelspelletjes doen en meer doelbewust op weg zijn' (Van Andel 1985: 6).

* Woonomgeving en kinderen: een onderzoek naar de invloed van ruimtelijke kenmerken en veranderingen van de woonomgeving op kinderen van 6 tot 12 jaar, J.A. van Andel.

1.9. Kinderaantallen per kern

Dodewaard	Aantal in 2008	Aantal in 2015	Aantal in 2020
0 t/m 5 jaar	375	189	228
6 t/m 11 jaar	495	282	304
12 t/m 18 jaar	396	329	430
Totaal	1.266	800	962

De daling die er was, is tussen 2008 en 2015 omgezet een in stijging. Ondanks de huizenbouw in Fructus is er geprognostiseerd dat het kinderaantal in Dodewaard weer licht gaat dalen tot +/- 900 in 2025.

Echteld	Aantal in 2008	Aantal in 2015	Aantal in 2020
0 t/m 5 jaar	93	36	88
6 t/m 11 jaar	118	34	108
12 t/m 18 jaar	116	53	109
Totaal	327	123	305

De gegevens uit 2015 (overgenomen uit Speelruimtenota 2015-2025) lijken niet te kloppen. Wel is te zien dat sinds 2008 het kinderaantal zeer licht is gedaald. Ondanks de nieuwbouw in Echteld zal het kinderaantal de komende jaren licht verder dalen tot +/- 280 in 2025.

IJzendoorn	Aantal in 2008	Aantal in 2015	Aantal in 2020
0 t/m 5 jaar	117	79	47
6 t/m 11 jaar	130	80	52
12 t/m 18 jaar	78	80	88
Totaal	325	239	187

Het kinderaantal in IJzendoorn daalt gestaag. Door de gerealiseerde nieuwbouw in IJzendoorn-west vlakt de daling iets af. De prognose is dat het kinderaantal verder gaat dalen tot 155 in 2025.

Kesteren	Aantal in 2008	Aantal in 2015	Aantal in 2020
0 t/m 5 jaar	475	418	517
6 t/m 11 jaar	612	431	512
12 t/m 18 jaar	461	527	628
Totaal	1.548	1.376	1.657

Het kinderaantal in Kesteren stijgt weer sinds 2015. Door de nieuwbouw in Casterhoven en Poorthof zal het kinderaantal verder stijgen. Er is een grote groep van 12 – 18 jarigen waar nu weinig voorzieningen voor zijn. De prognose is dat het kinderaantal daarna licht verder stijgt tot +/- 1.690 in 2025.

Ochten	Aantal in 2008	Aantal in 2015	Aantal in 2020
0 t/m 5 jaar	378	360	449
6 t/m 11 jaar	418	334	406
12 t/m 18 jaar	351	354	461
Totaal	1.147	1.048	1.316

Het kinderaantal in Ochten stijgt licht. Als de nieuwbouw in de wijk Triangel gerealiseerd wordt zal het kinderaantal licht blijven stijgen. De prognose is dat het kinderaantal daarna licht verder stijgt tot +/- 1.375 in 2025.

Opheusden	Aantal in 2008	Aantal in 2015	Aantal in 2020
0 t/m 5 jaar	533	462	574
6 t/m 11 jaar	758	472	576
12 t/m 18 jaar	758	600	679
Totaal	2.049	1.534	1.829

In Opheusden stijgt het kinderaantal weer sinds 2015. Door de nieuwbouw in Herenland zal de stijging licht voorzetten. De prognose is dat het kinderaantal daarna gelijk blijft tot 2025.

NB. Kinderaantallen van Pottum, Eldik, Hien en Wely zijn opgenomen in voorgaande tabellen.

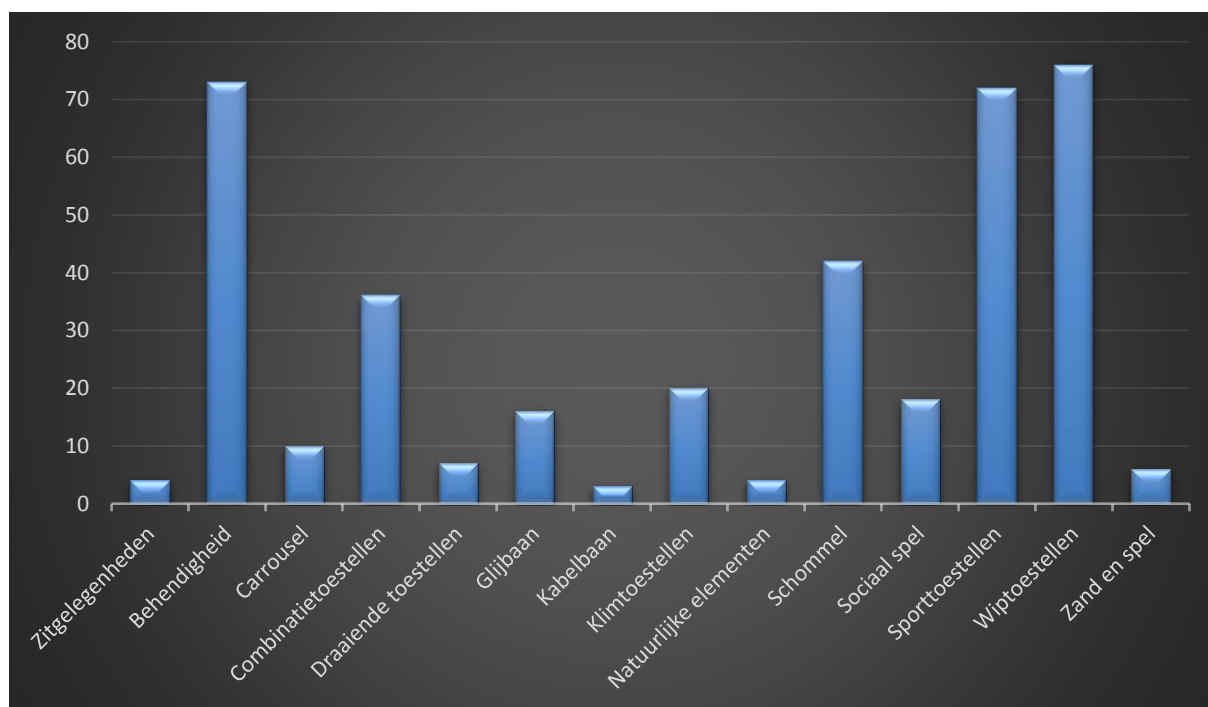

1.10. Huidige speeltoestellen bestand in Neder-Betuwe

Foto 3: Overzichtsfoto met alle locaties

Hieronder staan tabellen met het aantal locaties, sport- en speeltoestellen in de gemeente Neder-Betuwe, met een onderverdeling per type.

Tabel 6: tabel met aantallen sport- en speeltoestellen in de gemeente Neder-Betuwe, met een onderverdeling per type

Als er nieuwe toestellen geplaatst worden is het te adviseren om te kijken of deze spelfunctie al veel vertegenwoordigd is. Als dit het geval is kan dit een aanleiding zijn om een toestel met een ander spelfunctie toe te passen. Dit vergroot de diversiteit van het aantal spelfuncties.

Totaal heeft de gemeente Neder-Betuwe 387 geregistreerde speeltoestellen in 2019. Deze zijn verdeeld over 66 locaties (gemiddeld 5,9 toestellen per locatie).

Plaats	Locaties(s)	Veranderingen in 2020 – 2023 (zie bijlage 2)
Dodewaard	10	Omvormen 2 locaties + 2 geplande locaties
Echteld	3	Omvormen 1 locatie + 1 geplande locatie
IJzendoorn	4	Omvormen 1 locatie
Kesteren	20	Omvormen 4 locaties + 5 geplande locaties
Lingemeer	1	Omvormen 1 locatie
Ochten	12	Omvormen 1 locatie
Opheusden	15	Omvormen 2 locaties
Wely	1	

Tabel 7: tabel met aantal locaties per kern in de gemeente Neder-Betuwe

De hoeveelheid benodigde plekken is gerelateerd aan het aantal jongeren en daarnaast aan waar ze wonen. Hoe meer jongeren in een kern wonen hoe meer voorzieningen er in die betreffende kern aanwezig moeten zijn. Zo ontstaat een gepaste spreiding. Uit onderzoek blijkt dat overlast afneemt en tevredenheid toeneemt als er voor jongeren een mogelijkheid is om samen te komen.

Realisatie van deze plekken kan pas plaatsvinden met medewerking van de jongeren op verzoek bijvoorbeeld Mozaïek Welzijn, sportverenigingen of vanuit de jongeren zelf.

2. SPEELRUIMTEBELEID

In dit hoofdstuk bespreken wij alle beleidsuitgangspunten.

2.1. Visie van Neder-Betuwe op spelen en bewegen

Onderstaande visie is de grondslag voor alle beleidselementen uit hoofdstuk 2.

Gemeente Neder-Betuwe wil kinderen en (oudere) jongeren voldoende veilige, gezonde en uitdagende speelruimte bieden, waardoor ze veel bewegen, buiten zijn en elkaar ontmoeten. De visie is daarom als volgt:

- **Buiten spelen is één van de basisbehoeften en de speelruimte draagt bij aan de positieve ontwikkeling en gezondheid van het kind.**
- **Kinderen, jongeren en oudere jongeren bewegen meer en hebben daar ook meer ruimte voor nodig: in de dorpen en bij de nieuwbouwprojecten is er voldoende veilige, gevarieerde en aantrekkelijke speelruimte in relatie tot de leeftijdsopbouw en stedenbouwkundige opzet van de wijk of kern.**
- **Kinderen en jongeren zijn enthousiast om buiten te spelen, doordat zij actief zijn betrokken bij herinrichtingen van bestaande speelplekken. De inrichting van speelplekken met 'natuurlijke' inrichtingen daagt hen meer uit. Ook omwonenden en professionals voelen zich betrokken bij de speelruimte.**

NB. De visie uit de Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR) uit 2017 en het Uitvoeringsprogramma coalitieakkoord 2018-2022, thema 6.8. zijn verwerkt in bovenstaande visie.

2.2. Belang van buiten spelen

Buiten spelen is een van de belangrijkste vormen van bewegen. Kinderen die veel buiten spelen zijn over het algemeen actiever. Steeds meer kinderen en jongeren bewegen echter te weinig. Landelijk haalde in 2009 slechts 22% van de jeugd (4-17 jaar) de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB: elke dag minimaal 60 minuten matig tot intensief bewegen) (De Vries et al., 2010). In de Neder-Betuwe gaan we er vanuit dat we op het landelijk gemiddelde zitten. Spelen moeten wij daarom stimuleren en dat betekent dat wij blijvend in het spelen moeten investeren. Bovendien is buiten spelen op de lange termijn gerelateerd aan kostenbesparingen voor onze maatschappij door lagere zorg- en ziektekosten.

Als bijlage 1 is de factsheet Belang van buiten spelen toegevoegd. Dit is een literatuurstudie naar de gezondheids-waarde, de sociale en de economische waarde van spelen in de openbare ruimte.

	Direct bewijs	Indirect bewijs
<i>Gezondheidsaspecten</i>		
Lichamelijke activiteit	++	
Overgewicht		++
Preventie chronische aandoeningen		++
<i>Ontwikkelingsaspecten en sociale waarde</i>		
Sociale vaardigheden	++	
Motorische vaardigheden	++	
Cognitieve ontwikkeling	++	
Leerprestaties/concentratie	++	

++ positief verband op basis van één of meer wetenschappelijke overzichtstudie(s); ± wisselende bevindingen in één of meer wetenschappelijke studie(s)

Tabel 9: Waarde van buiten spelen voor het kind (0 t/m 18 jaar)

Play England heeft geconcludeerd dat elke pond die wordt geïnvesteerd in een speelplek ongeveer 1,5 pond oplevert.

Hoe belangrijk buiten spelen ook is voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren (in lichamelijk, sociaal, emotioneel en cognitief opzicht), de buitenspeelruimte dient aan een aantal veiligheidseisen te voldoen wil die ontwikkeling niet negatief beïnvloed worden. Een deel van deze veiligheidseisen is objectief te vast te stellen, maar altijd speelt er een subjectief element mee: vanuit het kind en/of vanuit de opvoeder; vanuit de praktijk en/of vanuit de wetenschap.

Foto 4: Natuurlijk spelen

Bij het formuleren van onderstaande veiligheidseisen gaan wij daarom uit van het voorzorgprincipe: signalen uit de praktijk en/of onderzoek zijn aanleiding tot het nemen van maatregelen. Te onderscheiden zijn:

- Fysieke/ lichamelijke veiligheid, waaronder warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen en veiligheid van water in een woongebied
- Verkeersveiligheid
- Toegankelijkheid en bereikbaarheid
- Milieuhygiënische kwaliteiten van water, lucht, grond, geluid
- Sociale veiligheid
- Toezicht

2.3. Aansluiting op de omgevingswet

In de omgevingsvisie, en in de uitwerking daarvan in het omgevingsplan, zal de relatie tussen ruimte en milieu enerzijds, en gezondheid anderzijds, een belangrijke plaats krijgen. Het gaat dan niet alleen om bescherming tegen milieu- en gezondheidsrisico's (van verkeer, gevaarlijke stoffen, overstromingen e.d.), maar tevens om de te behalen gezondheidswinst (mogelijkheden voor actief vervoer, beweegvriendelijke omgeving, ontmoetingsplekken e.d.). Er ontstaan hiermee mogelijkheden om bij de inrichting van de omgeving gezondheidsbevordering en beweegvriendelijkheid een speerpunt te maken bij het ontwerp van de omgevingsvisie.

2.4. Aansluiting op het nationaal sportakkoord

Doel van het Sportakkoord is om de organisatie en financiën van de sport toekomstbestendig te maken. Met dit Sportakkoord willen de minister van Sport (ministerie van VWS), de gemeenten (Vereniging Sport en Gemeenten) en de sportbonden (NOC*NSF) de handen ineen slaan, om te bereiken dat iedereen, écht iedereen, plezier in sport kan hebben. Nu en in de toekomst. Ongehinderd, in een veilige en gezonde omgeving. Een leven lang. Als sporter, vrijwilliger of toeschouwer. Het nationaal sportakkoord is opgebouwd vanuit de vijf sporen die wij in het sport- en beweegvisie (2.4.) zullen overnemen als kader.

2.5. Aansluiting op lokaal sportakkoord

Alle gemeenten zijn opgeroepen om een lokaal sportakkoord op te stellen. Lokale sportakkoorden stimuleren dat binnen gemeenten iedere Nederlander met plezier een leven lang kan sporten en bewegen. De gemeente Neder-Betuwe gaat in 2020 aan de slag met een lokaal sportakkoord volgens de sporen die beschreven zijn in het nationaal sportakkoord en de sport- en beweegvisie.

2.6. Aansluiting op de sport- en beweegvisie

Het speelruimtebeleid zoekt zoveel mogelijk aansluiting bij de sport- en beweegvisie 2019-2030 van de gemeente Neder-Betuwe die in 2019 vastgesteld is. Deze visie richt zich op de 5 sporen:

Spoor 1: Inclusief sporten en bewegen in Neder-Betuwe

De ambitie is om iedere inwoner van Neder-Betuwe een leven lang plezier in sporten en bewegen, ongehinderd door leeftijd, lichamelijke of geestelijke gezondheid, etnische achtergrond, seksuele geaardheid of sociale positie te bieden.

Spoor 2: Duurzame sport- en beweeginfrastructuur

De ambitie is dat elk dorp in Neder-Betuwe beschikt over een functionele, goede en duurzame sport en beweeginfrastructuur. De buitenruimte wordt beweegvriendelijker ingericht en nodigt uit om te sporten en bewegen.

Spoor 3: Vitale sportaanbieders

We willen aanbieders van sport en bewegen toekomstbestendig maken zodat sport en bewegen voor iedereen toegankelijk en bereikbaar blijft.

Spoor 4: Van jongs af aan vaardig in bewegen

De ambitie is om meer kinderen in de gemeente Neder-Betuwe aan de beweegrichtlijnen te laten voldoen en om de neerwaartse spiraal van motorische vaardigheid van kinderen de komende jaren naar boven toe te buigen.

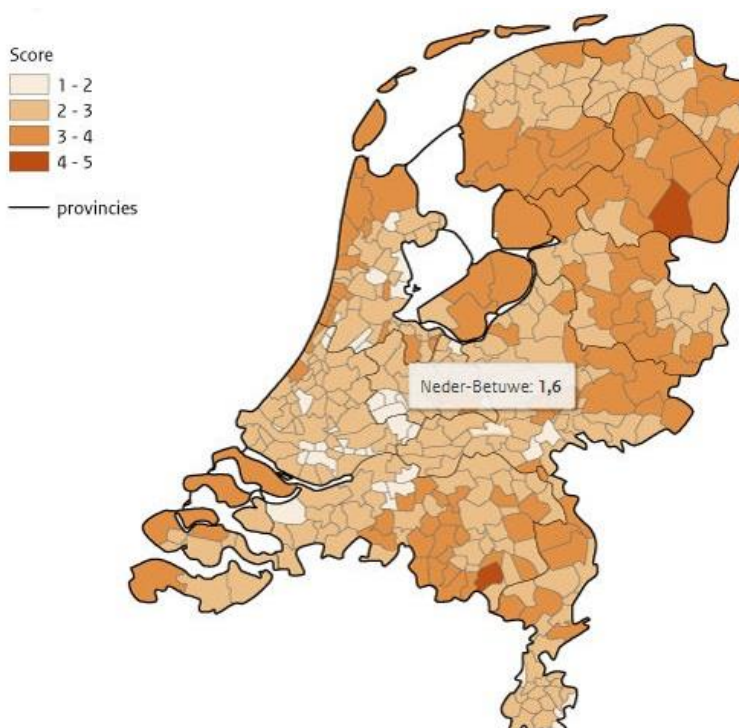
Spoor 5: Positieve sportcultuur

Sporten in Neder-Betuwe is leuk, veilig, eerlijk en zorgeloos. We zorgen samen voor een positieve sportcultuur.

De gemeente Neder-Betuwe is er mee bezig om sportverenigingen met een eigen accommodatie (voetbalverenigingen) te stimuleren om een open club te worden. Op deze wijze wordt bereikt dat de accommodatie ook gebruik kan worden door niet-leden. Dit draagt bij aan de doelstellingen van de sport- en bewegvisie en versterkt ook de doelstellingen en ambities van het speelruimtebeleid.

Het speelruimtebeleid is geschreven voor de leeftijd 2 t/m 18 jaar. We zien echter dat er voor de leeftijd boven 18 ook meer vraag komt naar een beweegvriendelijke buitenruimte die voorzien is van sport- en beweegtoestellen. De in 2019 gerealiseerde beweegtuin In 't Riet aan de Adriaan van Ostadestraat in Kesteren is hier een voorbeeld van.

Bij de inrichting van speellocaties zal op geschikte locaties rekening worden gehouden met beweegstimulering en een beweegvriendelijke omgeving. Dit sluit aan op Spoor 2: Duurzame sport- en beweeginfrastructuur van de sport- en bewegvisie.

Bron: www.sportenbewegenincijfers.nl

Foto 5: Bewegvriendelijke omgeving 2017; score Neder-Betuwe

Bewegvriendelijk omgeving is onderdeel van de kernindicatoren Sport en bewegen. De score op de kernindicator Bewegvriendelijke omgeving verschilt sterk per gemeente. Neder-Betuwe heeft in 2017 een erg lage score van 1,6. Sindsdien zijn de eerste stappen gezet met het inrichten van een aantal locaties waar bewegen meer centraal staat.

Foto 6: KE.42 Adriaan van Ostadestraat Beweegtuin In 't Riet

2.7. Jongeren op gezond gewicht (JOGG)

Veel kinderen in Neder-Betuwe bewegen te weinig. De beeldschermen lonken en buitenspelen legt het af tegen gamen. Om inactieve kinderen en jongeren letterlijk in beweging te krijgen is een integrale aanpak noodzakelijk. Het gaat hierbij naast structureel sporten, vooral om meer dagelijks bewegen: buitenspelen, lopen, fietsen en bewegen in de klas. We sluiten aan bij wat er al is in de dorpen en kijken samen met onze partners naar wat we extra kunnen doen. De ontwikkeling van een vitaal sportpark/open clubs vormt een belangrijk onderdeel van het geheel. JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht) vormt de paraplu over deze integrale aanpak. Het uitvoeringskader is in 2019 door de gemeente vastgesteld. Het speelruimtebeleid versterkt de doelstellingen uit paragraaf 1.2. van het project Jongeren Op Gezond Gewicht. Dit is opgenomen in het Uitvoeringsprogramma coalitieakkoord 2018-2022 thema 5.4.

2.8. Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR) 2017

In dit document staat in paragraaf 3.2 een algemene visie die ook verwerkt is in de visie van Neder-Betuwe op spelen en bewegen in paragraaf 2.4:

Neder-Betuwe is een gemeente met veel jonge gezinnen. Kinderen moeten kunnen opgroeien in een veilige, gezonde en uitdagende omgeving. Buiten spelen is daarbij één van de basisbehoeften. Met het speelruimtebeleid zorgt de gemeente ervoor dat elk kind een speelmogelijkheid heeft.

Aanvullend hierop is dat op en rond schoolpleinen en kinderrijke woonwijken, veel groen, overzichtelijke openbare ruimte, veilige oversteken, speeltoestellen maar ook informeel spelen en sportvoorzieningen aanwezig zijn (blz. 17 IVOR).

Ook de IVOR beschrijft het inspelen op trends:

De gemeente Neder- Betuwe wil graag inspelen op nieuwe vormen van gebruik door de inrichting van de openbare ruimte. Meer sporten in de openbare ruimte: buitensport, hardlopen, openbare fitnessstoestellen, survivalhindernissen. Natuurlijk en avontuurlijk spelen: geen speeltoestellen meer maar speelaanleidingen, natuurbeleving (blz. 17 IVOR).

IVOR gaat ook in op klimaatadaptatie en natuur en biodiversiteit in relatie tot speelruimtebeleid.

Klimaatadaptatie

Integreren van functies in de openbare ruimte met voorzieningen voor klimaatadaptatie.

Bij elke ruimtelijke ontwikkeling wegen wij de mogelijkheden voor klimaatadaptatie af. Zowel vanuit gemeentelijk perspectief voor de openbare ruimte, als voor particulieren en private partijen: Speelgelegenheden combineren met bergings- / infiltratie voorzieningen.

Foto 7: Wadi aan Adriaan van Ostadestraat Kesteren, juli 2014

Natuur en biodiversiteit

Ook voor kinderen dient de natuur beleefbaar te zijn. Dit betekent dat op schoolpleinen en speelplekken extra aandacht is voor natuurbeleving.

2.9. 3% norm

De gemeente heeft geen wettelijke plicht om een bepaalde hoeveelheid of binnen een bepaalde afstand speelruimte aan te bieden. Het speelruimtebeleid stelt dat per kern minimaal 3% van het bruto oppervlakte bestemd is voor formele speelruimte.

Ruimte voor een speelplek is binnen wijkgrenzen niet altijd beschikbaar. Zeker in combinatie met de minimale afmetingen die zijn opgenomen in de speelruimtenota. De minimale afmetingen zorgen er echter voor dat een speelplek ook daadwerkelijk succesvol gebruikt kan worden en voldoende uitdaging biedt voor het spelende kind. Deze minimale afmetingen prevaleren boven een gelijkmatige verdeling van de speelplekken. Getracht moet worden met overige disciplines om de route naar de speelplekken zo veilig mogelijk te maken voor de kinderen. Door het toepassen van speellinten kunnen speelplekken met elkaar verbonden worden.

2.10. Nieuwbouwprojecten

Bij nieuwbouwprojecten richten wij minimaal 3% van het uitgeefbaar gebied in als formele speelruimte. Dit staat ook in het beleid uit 2009 en 2015 en dit streven wij sindsdien na. In de reeds bebouwde gebieden is het niet altijd mogelijk om de 3%-norm te hanteren omdat er vaak geen inbreidings-mogelijkheden zijn.

Leeftijdsgroep	Kinderen 2 - 5 jaar	Jeugd 6 – 11 jaar	Jongeren 12 -18 jaar
Actieradius	100 m	300 – 500 m	> 500 m
Oppervlakte	250 – 500 m ²	500 – 1.000 m ²	> 500 m ²
Richtbedragen	€ 5.000 - € 15.000	€ 15.000 - € 30.000	€ 10.000 - € 30.000
Minimale breedte	15 m	20 m	20 m

Tabel 10: Richtlijnen voor formele speelruimte.

Bij nieuwbouwprojecten leggen wij formele speelplekken aan volgens de normen uit Speelruimtenota 2015-2025 (tabel 10). Indien er binnen aanwezige barrières al voldoende speelruimte aanwezig is kan de eis voor reservering van extra ruimte ook komen te vervallen.

Van ontwikkelaars van nieuwbouwprojecten vragen wij € 1,50 per m² uitgeefbaar gebied voor tegemoetkoming in kosten voor speelruimte.

2.11. Aansluiting Groenbeleidsplan / integrale projecten

Grootschalige herinrichtingprojecten (onder andere Vogelbuurt Opheusden, Bomenbuurt Ochten) bieden de mogelijkheid om de speelruimte in die wijken te evalueren. In bijlage 2 gaan wij er vanuit dat in die wijken de speellocaties dan ook heringericht worden als de speelvoorzieningen aan vervanging toe zijn. Klimaatadaptie biedt bij de herinrichting van speeltuinen ook mogelijkheden. Denk hierbij aan spelen in wadi's. Ook biedt het planten van bomen een meerwaarde in het kader van het tegengaan van hittestress. Daarom is het advies dat bij het actualiseren van het Groenbeleidsplan in 2021 er meer aandacht is voor schaduwwerking door bomen op speelterreinen. Ook de meerwaarde van groen op de speelplekken kunnen wij in het geactualiseerde Groenbeleidsplan meer benadrukken. De integrale visie op spelen vanuit het IVOR verwerken wij ook in het Groenbeleidsplan.

Onderstaande conclusies uit studies geven richting om een visie in het Groenbeleidsplan op te nemen die bijdraagt aan de positieve effecten van groen op het buiten spelen:

- In buurten die voldoen aan de norm van 75 vierkante meter groen per huishouden binnen een straal van 500 meter, wordt er 10 tot 15 procent meer buiten gespeeld [1].
- Groen en water stimuleren de lichamelijke activiteit bij kinderen. Jongeren tussen 12 en 17 jaar bewegen meer dan hun leeftijdsgenoten wanneer ze in een groene omgeving wonen [2]. Ze halen de Beweegrichtlijnen vaker dan jongeren in buurten met vooral bakstenen en asfalt.
- In stadswijken met meer sportvelden, laagbouw, woonerven en woongebieden met autoluwe zones, groen en water en gegroepeerde parkeerplaatsen zijn kinderen lichamelijk actiever [3].
- Wanneer er groen aan een omgeving wordt toegevoegd, spelen kinderen onder andere langer aan één stuk door, maken meer gebruik van de gehele omgeving en gaan veel

meer verschillende soorten speelgedrag vertonen. Waar kinderen in een tegelrijke omgeving vooral voetballen, rennen of rondhangen, gaan kinderen in een groene omgeving veel meer fantasierijke spellen spelen en gaan ze veel meer op ontdekking [4].

Bronnen:

[1] Vries, S. de, Winsum-Westra, M. van, Vreke, J., & Langers, F. (2008). Jeugd, overgewicht en groen: nadere beschouwing van de mogelijke bijdrage van groen in de woonomgeving aan de preventie van overgewicht bij schoolkinderen. Wageningen: Alterra.

[2] Vries, S.I. de, Slinger, J., Schokker, D.F., Graham, J.M.A., & Pierik, F.H. (2010). Beweegvriendelijke stadswijken voor kinderen: resultaten van een quasi-experimenteel onderzoek. Leiden: TNO Kwaliteit van Leven.

[3] L'abée, D. & Hoyng, J. (2016). Groene wijken zetten kind in beweging. Ede: Kenniscentrum Sport.

[4] Dijkhuijsen, N. (2019). De toegevoegde waarde van circulaire speelruimte: de visie van een speelruimtebioloog. In: Stad+Groen, 1/2019, 52-55. Geraadpleegd van <https://www.stad-en-groen.nl/article/28546/de-toegevoegde-waarde-van-circulaire-speelruimte>.

*Foto 8: Locatie OC. OC.14 De Ochtense Steegh - Den Bullick
Voorbeeld van locatie waar extra groen toegepast kan worden
voor een bijdrage aan een betere speelwaarde.*

2.12. Avontuurlijke spelen op braakliggende terreinen

Braakliggende terreinen bieden ruimte voor een avontuurlijke speelruimte. Indien enigszins mogelijk zou dit op dergelijke terreinen moeten worden toegestaan en worden geformaliseerd. Aangezien de gemeente in een aantal gevallen geen eigenaar is van de braakliggende terreinen moeten wij in overleg met de grondeigenaar bekijken of het mogelijk is een tijdelijke speellocatie in te richten. Deze speelruimte moet wel voldoen aan de zorgplicht en/of het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen. De laatste is zeker van kracht als men er constructies plaatst die bespeelbaar zijn. Budgetten die vanuit de Kadernota 2019-2022 beschikbaar zijn gesteld kunnen wij hiervoor inzetten als er initiatieven zijn.

2.13. Jongeren van 12 t/m 18 jaar verdienen een eigen aanpak

De ontwikkeling van jongeren na het 12^e levensjaar zorgt voor een meer onzekere en verwarrende periode. De jongeren ontwikkelen een eigen identiteit. Ze vereenzelvigen zich in grotere mate met een subcultuur. Er is meer groepsvorming en de jongeren kiezen hun vrienden en vriendinnen met zorg. Het is daarbij belangrijk dat jongeren een eigen plek hebben waar ze kunnen verblijven en waar ze gezien worden.

Speel- en sportbehoefte:

Jongeren combineren hun oude spelvormen vaak met meer volwassen bezigheden. Ontmoeting met leeftijdgenoten is belangrijk. Van spelen spreken we vaak niet meer bij deze leeftijdsgroep. Bewegen en sporten zijn activiteiten die de jongeren meer aanspreken. We spreken bij deze doelgroep niet van speelplekken maar van ontmoetingsplekken. Niet alle jongeren ontmoeten elkaar in de openbare ruimte. Ook de sportverenigingen en jeugdverenigingen zijn belangrijke ontmoetingsplekken. Voordat er wordt over gegaan tot de planvorming van een ontmoetingsplek moet de behoefte goed onderzocht zijn.

Bereik:

Jongeren ontmoeten, bewegen en sporten in de gehele openbare ruimte van de dorpen. Het accent ligt hierbij vaak wel op de eigen wijk.

Uitgangspunten voor de realisatie van plekken voor jongeren:

- Het is belangrijk dat de jongeren betrokken worden bij de inrichting van ontmoetingsplekken. Als de jongeren er bij betrokken worden voelen zij zich gezien en serieus genomen. Dit bevordert het gebruik van de ontmoetingsplekken.
- Daarnaast vormt tijdens de planvorming van de ontmoetingsplekken de inzet van de jongerenwerkers van Mozaïek Welzijn een grote toegevoegde waarde. Zij kunnen samen met de jongeren bepalen waar er behoefte aan is.
- Ook na de realisatie van de ontmoetingsplekken kunnen de jongerenwerkers van Mozaïek Welzijn belangrijk blijven om het gebruik van de plekken te monitoren en te begeleiden.
- Omwonenden, wijkagenten en overige belanghebbenden moeten worden betrokken bij de planvorming. Zie verder in 2.14. Participatie.

Bron voor de 1^e tot de 3^e alinea:

Spelen met ruimte: Handboek gemeentelijk speelruimtebeleid. Jantje Beton 2006.

2.14. Participatie

Burgerparticipatie is een wens van het college en de raad en is prominent opgenomen in het processchema van de Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR) uit 2017. Daarbij zijn er ook positieve ervaringen geweest in de periode 2015 – 2019 waardoor we nu door willen gaan met participatie. Het speelruimtebeleid gaat uit van de regels van participatie zoals opgenomen in de IVOR.

In de voorbereiding van de (integrale) projecten stemt de gemeente regelmatig af met burgers en stakeholders. Om dit goed te borgen binnen een project is een participatie medewerker nodig die tevens let op de kwantiteit en kwaliteit van de communicatie rond een project. Vanuit

de Kadernota 2019-2022 is een bedrag ter beschikking gesteld van € 10.000,- per jaar voor de begeleiding van deze speelruimteprojecten.

Dit speelruimtebeleid wijkt alleen af op enkele beleidskaders ten opzichte van de vorige nota. Daarom is er voor gekozen om bij het tot stand van dit beleid geen overleg te hebben met de inwoners.

Na vaststellen van dit beleid zal bij werkzaamheden een vorm van participatie gedaan worden met de direct omwonenden, de jongeren en/of belanghebbenden met behulp van de richtlijnen voor participatie uit IVOR.

Evaluatie participatie periode 2015 – 2019:

In deze periode zijn diverse speelprojecten uitgevoerd. Een voorbeeld van bewonersinitiatief is de realisatie van de voetbalkooi op locatie OP.29 Fazantstraat 30 (Sporthal De Biezenwei) in Opheusden. Jongeren hebben het initiatief genomen samen met Mozaïek Welzijn. Zij hebben zowel de gemeente als omwonenden benaderd. Na een goed samenwerking is de voetbalkooi in 2019 gerealiseerd met een zo groot mogelijk draagvlak vanuit de omwonenden.

Een ander voorbeeld is de realisatie van de beweegtuin In 't Riet op locatie KE.42 Adriaan van Ostadestraat in Kesteren. Ook daar heeft een bewonersinitiatief geleid tot de realisatie van een beweegplek die omwonenden graag willen en nu veel gebruikers heeft uit Kesteren. Participatie is meer dan zinvol en draagt bij aan inrichtingen die aansluiten op de wensen van burgers.

2.15. Uitwerking van de visie voor speel- en beweegruimte

Met de vastgestelde visie en ambities wil de gemeente spelen zien als een waardevolle bijdrage in het leven van kinderen.

De eerste ambitie is dat buiten spelen één van de basisbehoeften is en dat de speelruimte bijdraagt aan de positieve ontwikkeling en gezondheid van het kind.

Dit is te realiseren door:

- bij de inrichting van speellocaties rekening te houden met beweegstimulering en een beweegvriendelijke omgeving.
- aansluiting te zoeken bij JOGG-projecten.
- voldoende budget beschikbaar te hebben om het huidige speeltoestellenbestand in stand te houden en geleidelijk om te vormen naar een meer uitdagende speel- en beweegruimte.

*Foto 9: Locatie OP. 29 Goudenregenstraat Opheusden
Voorbeeld van locatie waar natuurlijk spelen bijdraagt aan een betere speelwaarde.*

De tweede ambitie is dat kinderen, jongeren en oudere jongeren meer bewegen en daar meer ruimte voor hebben, in de dorpen en ook bij de nieuwbouwprojecten en er is voldoende veilige, gevarieerde en aantrekkelijke speelruimte in relatie tot de leeftijdsopbouw en stedenbouwkundige opzet van de wijk of kern.

Dit is te realiseren door:

- toepassen 3% norm.
- goede spreiding van formele en informele speellocaties op basis van huidig gebruik.
- aansluiting zoeken op herinrichtingsprojecten zoals Vogelbuurt en Bomenbuurt.
- het ontsluiten van alle speel- en beweegplekken op PlayAdvisor (zie 2.17) draagt bij aan geestelijk en lichamelijk gezondere burgers door dat zij meer bewegen, spelen en ontmoeten.

De derde ambitie is dat wij kinderen en jongeren stimuleren om buiten te spelen, omdat wij hen actief betrekken bij de herinrichting van bestaande speelplekken. De inrichting van speelplekken met 'natuurlijke' inrichtingen daagt hen meer uit. Ook omwonenden en professionals voelen zich betrokken bij speelruimte doordat wij hen actief betrekken bij herinrichtingen.

Dit is te realiseren door:

- nieuwe en herinrichtingsprojecten aantrekkelijk inrichten.
- klimaatadaptatie en tegengaan van hittestress biedt kansen voor uitdagendere speellocaties.
- variatie en aantrekkelijkheid zorgt voor een beter en langduriger gebruik van de speelplekken.

- bij ontwerpen zoveel mogelijk aansluiten op een variatie in spelvormen* , en op de ontwikkelingsstadia van kinderen waardoor speelplekken uitdagend blijven.
- uitvoering van projecten conform Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR) waarbij wij de participatieladder inzetten.
- budget voor participatie dat beschikbaar is via Kadernota 2019-2022.
- uitvoeren voorstellen voor inrichting speellocaties aan de hand van de uitkomsten van het Jeugddebat.
- revitaliseren bestaande speelterreinen, met daarbij extra aandacht voor de doelgroep van 12-18 jaar en rekening houdend met JOGG en de Sportvisie.
- dat een ontmoetingsruimte gevarieerd en aantrekkelijk is.

* Er zijn vijf bekende spelvormen: bewegingsspel, exploratief/constructiespel, fantasie/rollenspel, regel- en wedstrijdspel en ontmoetingsspel en rust.

Foto 10: Locatie OP.14 Fazantstraat 20. Voorstel voor herinrichting speeltuin waarbij klimaatadaptatie is geïntegreerd.

2.16. Randvoorwaarden

Bij de inrichting van speelplekken gaan we uit van de leeftijdsgroep 2 t/m 18 jaar. Onder de 2 jaar zijn de speellocaties voor kinderen niet veilig in te richten. Bij het bepalen van de kinderaantallen zijn kinderen in de leeftijd van 0 en 1 jaar wel meegenomen. Dit omdat de kinderen in de nabije toekomst wel gebruik gaan maken van de voorzieningen.

Hekwerken

Veiligheid rond de speelplek verhoogt de acceptatie op het gebruik van de speelruimte. De gemeente wil daarom dat bij voorkeur speelruimte veilig afgebakend is. Een haag of hekwerk daar waar speelruimtes buiten 30 kilometerzones en direct aan de straat liggen is vereist. De voorkeur gaat uit naar hagen in plaats van hekwerk. Binnen 30 kilometerzones en waar een groenstrook of een brede stoep naast de speelplek ligt, zijn hagen of hekwerken overbodig en is juist overzichtelijkheid belangrijker. Een hekwerk moet altijd functioneel zijn en wezenlijk

bijdragen aan de veiligheid. Plaatsing van nieuwe hekwerken willen we zoveel mogelijk beperken.

Voorkomen van verdrinking

Het is onmogelijk waterpartijen veilig te maken voor kinderen*. Jonge kinderen kunnen snel en zonder geluid in een klein laagje water verdrinken (10 cm is voldoende); ze kunnen er niet zelfstandig uit komen. Dit kan zich overal voordoen: tuinvijver, sloot, fontein, pierenbadje en ook het bad thuis.

De enige manier om oppervlaktewater helemaal veilig te krijgen voor jonge kinderen (0-4 jaar), is door te voorkomen dat ze bij het water kunnen komen, hoe ondiep het ook is. Dit staat echter haaks op de bedoeling van speelwater, dat kinderen juist plezier en ervaring met water wil geven. Daarom is bij jonge kinderen, naast een doordacht ontwerp, toezicht nodig. Het toezicht geeft kinderen ruimte op verantwoorde wijze kennis te maken met de eigenschappen en risico's van water. Oudere kinderen kunnen, ondanks eventuele voorzorgsmaatregelen, vaak wel zonder toezicht bij het water komen. Voor hen is het zaak te zorgen dat ze zelf uit het water kunnen komen als ze onbedoeld te water zijn geraakt.

* Uit: Speelwater en gezondheid, Ir. J. van den Bogaard, senior Beleidsadviseur GGD Rotterdam-Rijnmond, 2007.

~~2.17. Inzet PlayAdvisor bij digitaal ontsluiten speel- en beweegplekken~~

VERVALLEN DOOR AMENDEMENT 3 TIJDENS RAADSVERGADERING 26 SEPTEMBER 2019.

~~Om alle speel- en beweegplekken van Neder-Betuwe voor iedereen vindbaar te maken gaan we de locaties digitaal ontsluiten via PlayAdvisor (www.playadvisor.nl). Dit platform is met meer dan 10.000 (gemeentelijke) speel- en beweegplekken het grootste platform voor spelen en bewegen in Nederland. Dit gebeurt door een koppeling te realiseren tussen het playground management systeem PlayMapping en het burgerplatform PlayAdvisor. Dit zorgt ervoor dat burgers kunnen nagaan welke speel- en beweegplekken bij hen in de buurt aanwezig zijn en deze plekken vervolgens kunnen bezoeken. Het ontsluiten van gemeentelijke data op PlayAdvisor zorgt voor inzicht in de locatie van de plekken bij burgers en stimuleert daarmee het gebruik van de plekken.~~

~~Voor gemeenten is PlayAdvisor hét platform om in contact te komen met burgers. Zo kunnen zij spelen en bewegen stimuleren en inspelen op behoeften van haar gebruikers. Tevens levert het ontsluiten op PlayAdvisor interessante data en inzichten op. Dit geeft de gemeente inzicht over (algemene) trends in spelen & bewegen maar ook inzicht in voorkeuren en interesses binnen de gemeente. PlayAdvisor draagt bij aan geestelijk en lichamelijk gezondere burgers door dat zij meer bewegen, spelen en ontmoeten.~~

~~NB. Neder-Betuwe gebruikt PlayMapping voor het beheer en de inspectie van de speeltoestellen (zie ook 4.2 Beheer Avri).~~

2.18. Huidige inventaris

Gemeente Neder-Betuwe heeft 387 speel- en sporttoestellen waar 6.419 m² valdempende ondergrond bij hoort. Dit geeft de volgende inventariswaarden:

Totaal	Totaal	Totaal	Totaal	Totaal
Catalogusprijs	Installatiekosten	Ondergronden	Hekwerken	
387 st.		6.419 m ²		
€ 1.207.936,00	€ 57.396,00	€ 302.728,00	€ 178.805,00	€ 1.746.865,00

Tabel 11: Inventariswaarde openbare speelplekken huidige situatie zoals opgenomen in PlayMapping prijspeil 2019.

Deze waarden gebruiken we onder andere om de onderhoudskosten te bepalen. Zie 4.3.

2.19. Vervangingen

Vervanging van de toestellen gebeurt zodra de technische levensduur van het toestel zodanig is dat de jaarlijkse beheerkosten de afschrijvingskosten structureel overstijgen. Jaarlijks worden vervangingsbudgetten bepaald. Samen met participanten bekijken wij hoe het budget weer op de speellocatie besteed wordt.

Voor vervangingen van speeltoestellen en voor het laten plaatsen van nieuwe speeltoestellen is de gemeente verantwoordelijk. De gemeente is dus verantwoordelijk voor de inkoop van de speeltoestellen. De gemeente is ook verantwoordelijk voor een goede overdracht van de gegevens aan Avri. Dit gebeurt ook via PlayMapping.

Foto 10: Realisatie locatie OC.14 De Ochtense Steegh - Den Bullick 2017

Omdat de investeringen in speelvoorzieningen jaarlijks variëren en de afschrijvingstermijnen van de verschillende typen toestellen niet gelijk zijn, variëren de werkelijke kosten voor vervanging per jaar. Aan de hand van de afschrijvingstermijn, de levensduur, het plaatsingsjaar en de vervangingswaarde zijn voor de komende jaren de benodigde budgetten bepaald. In het Uitvoeringsplan beheer sport- en speeltoestellen 2020 – 2023 staat welke

vervangingen er plaats moeten vinden. Dit betreft zowel de speeltoestellen als ook de valdempende ondergronden. Ook de veiligheidshekwerken om de speelplaatsen zijn in het overzicht opgenomen.

2.20. Toegankelijkheid speelvoorzieningen

TOEGEVOEGD NA DE MOTIE TIJDENS DE RAADSVERGADERING BIJ DE BEHANDELING VAN DEZE SPEELRUIMTENOTA

De raad van de gemeente Neder-Betuwe heeft in de vergadering d.d. 26 september 2019 de motie aangenomen. Hierbij is het volgende overwogen:

- alle kinderen en jongeren in de Neder-Betuwe moeten kunnen spelen;
- dit ook voor kinderen en jongeren met een beperking moet gelden;
- dit niet voldoende aan bod komt / is geborgd in voorliggende speelruimtenota;
- de gemeente Neder-Betuwe een inclusieve gemeente wil zijn;
- buiten spelen ook voor kinderen en jongeren met een beperking gezond is en bijdraagt aan hun ontwikkeling;
- kinderen en jongeren met een beperking vaker eenzaam zijn doordat ze niet of weinig buiten kunnen spelen;
- veel speeltoestellen niet of slecht toegankelijk zijn voor deze doelgroep;
- in het raadsvoorstel staat verwoord dat de definitieve inrichting/omvorming van de speelplekken in samenspraak met de omwonenden en belanghebbenden gebeurt;

De raad is van mening dat:

- het wenselijk is dat kinderen en jongeren zo veel mogelijk terecht kunnen in speelruimtes in de eigen omgeving;

Daarbij heeft de raad het college verzocht:

1. bij de inrichting/omvorming van de speelplekken nadrukkelijk ook de wensen van eventuele kinderen en jongeren met een beperking uit de buurt te betrekken;
2. dit aspect aan het einde van de looptijd van het beleidsplan te evalueren en de uitkomsten daarvan te betrekken bij het opstellen van het beleidsplan voor de navolgende periode.

3. BEHEER & ONDERHOUD SPEELRUIMTE

3.1. Wetgeving en inspectie

Speeltoestellen moeten altijd veilig zijn en moeten voldoen aan alle gestelde eisen uit het warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen. Daarbij moeten speeltoestellen onder andere voorzien zijn van een certificaat van goedkeuring en moeten geïnspecteerd en beheerd worden.

Daar waar mogelijk kunnen op basis van participatie-initiatieven ook semiopenbare speelruimtes, zoals scholen, peuterspeelzalen en bewegverenigingen, opgenomen worden in het beheer. Daar waar deze noodzaak bestaat en aangetoond is dat andere financiering niet mogelijk is, bekostigen wij inspecties, onderhoud en vervanging uit het budget voor speelruimte. Voorwaarde is dat de ruimte inderdaad na sluitingstijd van de locaties beschikbaar blijft en dat de speeltoestellen bijdragen aan de ambities voor speel- en beweegruimte (zie paragraaf 2.9). Op dit moment vinden er geen inspecties of onderhoud aan toestellen van derden plaats.

1* één keer per jaar een veiligheidsinspectie en één keer per jaar een functionele inspectie.

3.2. Beheer door gemeente Neder-Betuwe en Avri

Onder beheer vallen alle activiteiten met betrekking tot speelvoorzieningen die niet bij onderhoud of beleid horen. Beheeractiviteiten vinden op kantoor plaats en resulteren in personele kosten. Deze activiteiten zijn onmisbare schakels in het geheel. Zonder deze acties wordt immers geen uitvoer gegeven aan het gestelde beleid. Het beheer wordt gezamenlijk door de gemeente (afdeling Fysieke pijler) en Avri uitgevoerd.

Beheermaatregelen zijn onder meer:

- het opstellen van Uitvoeringsplan Spelen
- het maken van ontwerpen en bestekken
- het aansturen van onderhoud
- het beheren van (digitale) gegevens
- het verzorgen van inspraak / uitvoeren participatie
- het afhandelen van meldingen

In regelmatig overleg tussen de gemeente en Avri wordt het optimum tussen onderhoud en vervanging van de speel- en beweegvoorzieningen, ondergronden en de veiligheidshekwerken 2* bepaald.

2* Dit zijn hekwerken die nodig zijn voor de veiligheid van het spelende kind. Deze hekwerken staan om de speeltuinen.

3.3. Onderhoud Avri

Avri voert het onderhoud uit van de speel- en beweegvoorzieningen, ondergronden en de veiligheidshekwerken op de speelplaatsen. Afspraken met betrekking op het onderhoud

worden vastgelegd in de Dienstverleningsovereenkomst en sluiten aan op het beleid. Om aan te tonen dat de gemeente voldoet aan de wettelijke verplichtingen laat Avri de speeltoestellen twee keer per jaar inspecteren 1*). Deze inspecties leggen wij vast in het playground management systeem PlayMapping. Dit systeem kan zowel Avri als de gemeente raadplegen. Gekwalificeerd personeel, in bezit zijnde van het certificaat SVS** van Stichting Veilig Spelen, voert de inspecties uit. Gekwalificeerd personeel die minimaal in bezit zijn van het certificaat SVS* van Stichting Veilig Spelen voeren de reparaties uit.

In de Dienstverleningsovereenkomst Avri IBOR (verder DVO) staan de afspraken over het afhandelen van mankementen. De DVO wordt jaarlijks geactualiseerd. Avri onderhoudt de speeltoestellen op basisniveau en de ondergronden voldoen aan beeldmeetlat B. Hierbij geldt dat de veiligheid altijd leidend is. In PlayMapping worden prioriteiten aangegeven. Prioriteit 1 en 2 vergen direct actie. Prioriteit 3 vergt binnen twee weken actie en prioriteit 4 en 5 worden in overleg met de vakspecialisten in een afgestemde termijn afgehandeld. Avri onderhoudt ook de veiligheidshekwerken. Dit is ook omschreven in de DVO.

Foto 11: Locatie OP. 29 Goudenregenstraat Opheusden

3.4. Berekening onderhoudskosten

Berekening onderhoudskosten speeltoestellen				
Licentiekosten beheersysteem (PlayMapping)				
Per toestel	€ 3,10	387	stuks	€ 1.199,70
Inspectiekosten per jaar (Veiligheids- en functionele inspectie)				
Per toestel	€ 17,50	774	stuks	€ 13.545,00
Beheerkosten				
Aanschafwaarde	€ 1.207.936,00			
Onderhoud	2,50%			€ 30.198,40
Bovenstaand bedrag bevat sec de kosten voor het in stand houden van de toestellen (onderhoud, reparaties). Exclusief werkvoorbereiding en toezicht door Avri. Reparaties vinden in de regel plaats in de maanden na de inspectie (maart en september) of als gevolg van meldingen. Onderhoud vindt plaats aan de hand van een onderhoudsplanning.				
Landelijk wordt 2,5% van de aanschafwaarde besteed aan onderhoud.				
Berekening onderhoudskosten ondergronden				
Aanschafwaarde:	€ 302.728,00			
Onderhoud	8,00%			€ 24.218,24
Bovenstaand bedrag bevat de kosten voor al het onderhoud aan de ondergronden. Het jaarlijks vervangen en / of reinigen van het zand, herstel grasmat, herstel bestrating, onkruidvrij houden bestrating enzovoorts is hierin opgenomen.				
8% is landelijk gemiddelde bij situaties vergelijkbaar aan Neder-Betuwe.				
Berekening onderhoudskosten hekwerken				
Aanschafwaarde:	€ 178.805,00			
Onderhoud	2,00%			€ 3.576,10
Totaal				€ 72.737,44

Afgerond bedragen de onderhoudskosten € 73.000,- per jaar. Jaarbudget is berekend met toezicht en werkvoorbereiding (Avri) en uren voor beheer (gemeente Neder-Betuwe). Deze zogenaamde VAT-kosten (voorbereiding, administratie en toezicht) bedragen in totaal +/- 10% en zijn over bovenstaande posten verspreid.

Nadat de speellocaties, beschreven in bijlage 2, omgevormd zijn kunnen de onderhoudskosten dalen tot € 66.000,-

4. FINANCIËN

4.1. Algemeen

De maatregelen en beheeruitgangspunten uit hoofdstuk 3 en bijlage 2 vertalen wij in dit hoofdstuk naar financiën. Uitvoering geschiedt op basis van het zelfde streefbeeld als het vorige vastgestelde beleid.

Realisatie, beheer en onderhoud moeten op elkaar afgestemd zijn. Zowel vanuit het beleid als ook vanuit de financiën voor aanleg, beheer en onderhoud. In deze Speelruimtenota is doorgerekend welke kosten er gemoeid zijn met vervangingen en het beheer in deze periode. Daarbij is een doorkijk gegeven voor de periode 2024-2025.

4.2. Berekening beleid / verloop voorziening

In de periode 2020 – 2023 is er een voldoende budget per jaar beschikbaar om het beleid, beheer en onderhoud uit te voeren. Dit is als volgt opgebouwd:

Verloop voorziening 291062 (INCL. CORRECTIE I.V.M. AMENDEMENT 3)

	2020	2021	2022	2023
Stand voorziening 291062 per 01-01	€ 123.000,-	€ 88.275,-	€ 109.514,-	€ 153.271,-
Toevoegingen (budget exploitatie)	€ 84.757,-	€ 84.757,-	€ 91.757,-	€ 91.757,-
Beschikkingen 1* ex. onderhoud Avri	-€ 119.500,-	-€ 63.500,-	-€ 48.000,-	-€ 113.750,-
<i>Uit te voeren werkzaamheden conform beleidsvoorstel: vervangen toestellen met ondergronden, opwaarderen en opheffen locaties, vervangen hekwerken.</i>				
Inzet PlayAdvisor (vervallen 26-9-2019 (VRIJVAL VAN € 5.000,--))				
Stand voorziening 31-12	€ 88.257,-	€ 109.514,-	€ 153.271,-	€ 131.278,-

1* beschikkingen zijn kosten voor uitvoering, vervanging en implementatie van acties vanuit beleid. Deze zijn in hoofdlijnen beschreven in bijlage 2.

Verloop exploitatie 35700600 Onderhoud openbare speelplaatsen (Avri)

	2020	2021	2022	2023
Onderhoud Avri	€ 73.000,-	€ 73.000,-	€ 66.000,-	€ 66.000,-
<i>Onderhoud neemt af na opheffen locaties 2*.</i>				

2* zoals beschreven in Uitvoeringsplan sport- en speeltoestellen gemeente Neder-Betuwe 2019 - 2025

De volgende tabel, opgenomen in het Uitvoeringsplan spelen, geeft de budgetopbouw weer van de beschikkingen per locatie en per jaar.

Jaar	Totaal / jaar	Locatie	Kosten uitvoering vervanging en implementatie acties vanuit beleid
2020	€ 119.500,-		
		DO.08 Brederode 42	€ 10.000,00
		DO.12 Gieser Wildeman 12	€ 750,00
		EC.04 Achterstraat 57 (trapveld)	€ 4.000,00
		IJ.02 J.R. Zeemanstraat 33	€ 2.500,00
		KE.05 Keetjesbongerd 53 (trapveld)	€ 6.500,00
		KE.09 Tollenhof 51 (trapveld)	€ 2.000,00
		KE.30 Binnenstraat 8	€ 2.500,00
		KE.32 Frans Halsstraat / Jan Steenstraat	€ 2.500,00
		KE.39 Overste J.M. Kolfstraat 147	€ 5.000,00
		KE.41 Dokter A. Zanddijkhof / Dominee J.T. Doornebalstraat 16	€ 15.000,00
		OC.01 Kersengaard 13	€ 1.000,00
		OC.05 Hoeflaan 15 (trapveld)	€ 4.000,00
		OC.06 Beukenlaan 10	€ 10.000,00
		OP.13 Clematisstraat 8	€ 2.000,00
		OP.14 Fazantstraat 20	€ 40.000,00
		OP.16 Ribesstraat 18 (voor O.B.S.)	€ 8.000,00
		OP.25 Van Maanenstraat 7	€ 1.750,00
		OP.29 Fazantstraat 30 (Sporthal De Biezenwei)	€ 2.000,00
2021	€ 63.500,-		
		DO.04 Rozenstraat 16 (trapveld)	€ 15.000,00
		KE.33 Kon. Emmalaan 2	€ 12.000,00
		LI.01 Betuwe Singel 69	€ 2.500,00
		OC.08 Oranjestraat 70	€ 34.000,00
2022	€ 48.000,-		
		IJ.01 De Wielewaal 2	€ 15.000,00
		IJ.05 Keizerstraat 26	€ 10.000,00

	KE.01 Fruitstraat/J. Catsstraat (achter nummer 24)	€ 2.500,00
	OC.02 Domineesakker 9	€ 7.000,00
	OC.09 Weth. J.Staalplein 28 (trapveld)	€ 5.500,00
	OP.15 Prunusstraat 14c	€ 8.000,00
	OP.27 Acaciastraat / Kastanjelaan (tijdelijke locatie) Kosten verplaatsen opgenomen in exploitatie projectontwikkelaar	€ 0,00
2023	€ 113.750,-	
	DO.01 Lindenlaan (achter nummer 9)	€ 2.000,00
	DO.05 Eindakkers 24 (achter de huizen)	€ 5.000,00
	DO.06 Anna van Burenlaan 1	€ 9.500,00
	EC.02 Hoofakker 22 (naast schoolplein)	€ 15.000,00
	KE.03 Fruitstraat / Keetjesbongerd (achter nummer 37)	€ 3.500,00
	KE.06 Mesdagstraat ter hoogte van nummer 19	€ 2.500,00
	KE.07 Prinsenhof 42	€ 3.750,00
	OC.04 Hoeflaan 30	€ 23.500,00
	OP.11 Fazantstraat (achter nummer 64)	€ 25.000,00
	OP.19 Lindelaan 20	€ 24.000,00
	€ 344.750,-	Eindtotaal voor 2020 - 2023

4.3. Doorkijk verloop voorziening 2024 – 2025

Hieronder staat een prognose van de verloop van de voorziening op basis van beschikkingen voor uitvoering, vervanging en implementatie van acties vanuit beleid. Deze zijn in hoofdlijnen beschreven in bijlage 2. Bij de herziening van het beleid in 2023 kan dit dienen als uitgangspunt. Op basis van participatieverzoeken in de periode 2020 – 2023 kan de stand van de voorziening anders zijn dan hieronder weergegeven.

	2024	2025
Stand voorziening 01-01	€ 131.278,00	€ 118.553,00
Toevoegingen (budget exploitatie)	€ 58.275,00	€ 58.275,00
Beschikkingen ex. onderhoud Avri (Prognose)	-€ 71.000,00	-€ 97.300,00
<i>Uit te voeren werkzaamheden conform beleidsvoorstel: vervangen toestellen met ondergronden, opwaarderen en opheffen locaties, vervangen hekwerken.</i>		
Stand voorziening 31-12	€ 118.553,00	€ 79.528,00

Hierbij wordt er vanuit gegaan dat het bedrag voor de exploitatie 35700600 Onderhoud openbare speelplaatsen gelijk blijft aan de periode 2022 – 2023 (= € 66.000,-).

4.4. Conclusie

Op basis van de beschikbare budgetten kunnen wij alle werkzaamheden uitvoeren in de periode 2020 – 2023. Er is nog financiële ruimte om in te gaan op verzoeken van inwoners. Deze verzoeken moeten wij toetsen aan het beleid voordat wij ze uit kunnen voeren. Het nieuwe beleid uit hoofdstuk 1 en 2 geven kader aan de toekomstige en geplande werkzaamheden, die beschreven zijn in de bijlage 2.

Met de uitvoering van het beleid bereiken wij dat kinderen en jongeren voldoende en uitdagende speelruimte hebben, waardoor ze veel bewegen, buiten zijn en elkaar ontmoeten.

Bij deze speelruimtenota behoren de volgende bijlagen:

- Bijlage 1: Belang van buitenspelen. Literatuurstudie naar de gezondheidswaarde, de sociale en de economische waarde.
- Bijlage 2: Uitvoering 2020 – 2023 met doorkijk naar 2025